

کشف الاسرار شمس الہدی

ترجمہ و تفسیر قرآن مجید

پیشگو و شکر و مؤلف
سید حسین جہان پور

انتشارات نوید شیراز

جهان پور، سید حسین، ۱۳۱۱-	:	سرشناسه
قرآن. فارسی. برگزیده. شرح	:	عنوان قراردادی
قرآن. فارسی-عربی. برگزیده	:	
Qur'an. Persian – Arabic. Selection	:	عنوان و نام پدیدآور
کشف الاسرار شمس الهدی: ترجمه و تفسیر قرآن مجید/ پژوهشگر و مؤلف سید حسین جهان پور	:	مشخصات نشر
شیراز: نوید شیراز، ۱۳۹۹	:	مشخصات ظاهری
۵۷۶ ص.	:	شابک
۹۷۸-۶۰۰-۱۹۲-۹۴۵-۸	:	وایت فرست نویسی
فیپا	:	عنوان دیگر
ترجمه و تفسیر قرآن مجید.	:	موضوع
تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴.	:	موضوع
Qur'an – Shiite hermeneutics -- 20th century	:	موضوع
قرآن. برگزیده ها -- ترجمه ها.	:	موضوع
Qur'an. Selections -- Translations	:	موضوع
BP۹۸	:	رده بندی کنگره
۲۹۷/۱۸	:	رده بندی دیویی
۵۷۱۴۹۹	:	شماره کتابشناسی ملی

کشف الاسرار شمس الهدی (ترجمه و تفسیر قرآن مجید)

پژوهشگر و مؤلف: سید حسین جهان پور

صفحه آرای: ندا گزینی ○ طرح جلد: کانون آگهی و تبلیغات سی راه

لیتوگرافی و چاپ: دنیا ○ تیراژ: ۵۰۰ جلد ○ چاپ اول: ۱۳۹۹ ق. چاپ محفوظ

ناشر: انتشارات نوید شیراز

دفتر شیراز- تلفن ۶۲-۳۲۲۲۶۶۶۱ نامبر ۳۲۲۲۹۶۷۶-۰۷۱

دفتر تهران- تلفن ۵۹۴۵-۸۸۹۰۵ نامبر ۱۵۲۲-۸۸۹۲۱-۰۲۱

پست الکترونیکی: navideshiraz.pub@gmail.com

وب سایت: www.navideshiraz.com

ISBN: 978-600-192-945-8

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۲-۹۴۵-۸

۹۰/۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	گفتار مؤلف
۱۷	پیش گفتار علوم قرآنی
۸۱	سوره فاتحه الكتاب
۸۹	سوره البقره
۲۷۵	سوره آل عمران
۳۶۳	سوره النساء
۴۴۳	سوره المائده
۵۰۵	سوره انعام

نقد مؤلف

بنا و ستایش خداهندی راست که در ازل به وجود خود موجود و ذاتش خزینه صفات و صفاتش معادن رحمتش است و ذاتش و صفاتش به صفات از اضداد مبراء است و قدیم بودنش از تغییر و تبدیل و فساد برتر و ازلی بودنش تا ابد پایدار و آباد و سرمدی است، خدای که با یکتائی وحدانیتش از کون و مکان و با جلال عظمتش از حوادث و تغییرات بالاتر است.

از ابتدا هر آن چه به اراده‌اش از عدم به ظاهر می‌شود علم دارد با مقادیر خاص هر کدام قلم و رقم وجود را بر لوح محفوظ برحسب قضاء و قدر خود جاری ساخت. مدام به کلام قدیم، متکلم و با علم ازلی، عالم بوده است و با قوت قدیمی، کلمات را در فضای قدرت جوهر بسیط وجود بخشید و از آن طرقت خلقت و خلاق را ابداع کرد و با ایجاد، مقدرات را از حکم و قضاء و قدر بیرون کشید و از جوهر و طبیعت اولیه، فطرت آدم را از میان همه عالم اختیار کرد. همه انبیاء و علوم را بر آدم آموخت و برگزیده تمام موجودات گرداند و از عنصر ارواح و اشباع بهرین آفریده از آن میان با مقام رسالت و ولایت، شأن برگزیده انبیاء و اولیاء را اختیار کرد و با ندائی ازلی و کلامی ابدی مورد خطاب قرار داد تا بدان بندگان را به خدمت و بزرگیش بخوانند و بر مشاهده او برانگیزند.

سپاس خدائی را که با قلم آموخت انسان را آن چه نمی‌دانست و تحیت و سپاس خدائی را که ما را بدین راه نمود و اگر او راه نمی‌نمود ما هیچ از آن نبودیم که راه بیابیم.

سپاس پروردگار جهانیان را به سان شکرگزاران بر نعمت های او، هرچند بلندترین سپاس گزاران به نزدیک ترین مرز حق شکر او نرسند و هم سپاس بر دهش های او چنانچه شکرگزاران هیچ گاه به گزاردن حقوق در شأن آن دست نیافتند. صلوات و سلام او بر پاک نهادترین و پیراسته تبارترین آدمیان، همان که در فضیلت از همه پیامبران فراتر و آیت و معجزه اش از همه آشکارتر است.

محمد (ص) برترین مولودی که به برترین و بهترین معبود خوانده شده. در ازل روح مصطفی صلوات اله علیه و آله را با بالاترین رتبه ها و شریف ترین مقام ها برگزید و حضرتش با مقام محمود که نهایت کرم و رحمت و بخشش است، شأنی شایسته بخشید و به ساز گرداند و مقام والائی و سرور اهل آخرت و شفیع خلق که در وادی کرامت ابد و ازل بر او با قدم قربایت و جز مقام قاب قوسین او ادنی بین او و حق فاصله ای نماند. سلام و برکات برین و خجسته بر او و بر خاندان مطهرش باد که کوکب هدایت و چراغ هدایت است.

عطار

ای روی تو آفتاب کونیه ابروی تو قباب قوسین
انسان را با شریف ترین و برترین کلام خرقان و قرآن، مورد خطاب قرار داد که بیان جامع اسرار ذات و الوان صفات و علوم مستزیر آیات ازلی شگفت و غریب حق در آن موجود و برقرار است و او را به سوی عموم حلی فرستاد تا بدان وسیله به جانب حق و حقیقت هدایتشان نماید و از آن پس اختیار نمودن راهی خود را به اهل ظاهری هم چون عالمان و حکماء اعطا فرمود تا احکام و حدود و رسوم و نوامیس متبرکه را در قالب شرایع ارائه دهند و در علوم چون ناسخ و منسوخ رتبه و علم شناخت حلال از حرام و حدود احکام که در آن تبخر فراوان و استادی دارند، واگذار فرموده است.

با واردشدن بر جزئیات و اصطلاحات فلسفی و کلامی باید گفت قرآن قائل به علم خداوند و جزئیات است گروه خاص برگزیده و به امور باطن اسرار خطاب ازلی و ظرایف مکنون آیات خود ساخت و با وصف کشف و عیان بر قلب و روح و عقل سرشان تجلی کرد و علوم حقایق و نکات ظریف خود را به آنان آموخت، عقل آن ها را

با اظهار انوار و کشش جمالش زینت بخشید و فهمشان را به بلندی جلالش پاک گردانید و جایگاه پیمان و عهدهای خفی و رمزهای خطابش قرار داد و پیچیده را شامل فرمود و هر آن چه معنی پوشیده در قرآن است به آنان آموخت تا با روشن گری او نسبت به خود عارف شدند و با نور قرب و وصالش بینایشان را روشنی عطا کرد و بر امور غیبی و درهای حکمت معارف و معانی آگاه و به رموز معانی واقف فرمود که ظاهرش در قرآن کریم و باطنش اشاره و کشف شهود است و خدای عزوجل اصفیاء و اولیاء و محبوبان برگزیده که از صدیقان و مقربان درگاهش هستند، اختیار کرده است و این معارف حساس و لطیف از دقایق و رموز کتابش را به سینه شان عرضه کرد و اسرار غیر آن ها را بر هر آن کسی که فضائل مکاشفه هایش را تعالی بخشیده، بسوز ساخت و آن را در محضر جبروتش بر حسب مقام و مرتبت مورد خطاب قرار داد. همچنین آنان در ادراک اشارت های قرآن دارای درجه های مختلفند به طوری که در درجه مکاشفه و حالات و معاینات، متفاوت و در شهود و رؤیت امور غیبی و هر آن چه باطن شان آنان است، انوار ازلّی و ابدی درخشیدن می گیرد. بر آن ها عرضه و تعلیم شده است و از عمق معانی قرآن آگاه شده اند متفاوتند چرا که چنین امور از صفات الهی یکتا است و بس و مخلوقات یارای آن نیستند.

همان طوری که پروردگار عزوجل از فضل بی کران خود شرافت و انتساب و اکتساب یاد کرده، همه شایستگی های خردمندان را به پیامبر اکرم (ص) داد و او را حکمت و فصل الخطاب قرار داد که او همه دانش ها را از ادب را زنده ساخت و با توفیق به پایان رساند. خدا را شکر مشیت خداوند مقدر شد و در این امر عظیم یاریم فرمود که درب آبشخوری بر من گشود و در کهن سالی بدان راه یافتیم و هدف را نشان داد و من به سوی دلبر طناز آهنگ افکندم و با کمک و حمایت آن واحد زیبایی و دلبر و حکیم به پژوهش خواهی و ترجمه و تفسیر و شرح بیان برآمدم و بی درنگ و با کوشش غیر قابل تصور به نگارش یک اثر عظیم دینی به زبان فارسی برآمدم و بقدر توانائی قطره ای از دریای بی کران و خروشان قرآن مجید را به رشته قلم آورده و با جدیت و کوشش فراوان منحصرأ تفسیر و تفصیل و تشریح به رویه منوبات

پیر طریقت خواجه عبدالله انصاری تألیف و بیان نمودم. ناگفته نماند هرجا که ذکر پیر طریقت به میان آید، منظور شخصیت پر فتوح شیخ انصاری بوده و لا غیر... از طرفی با قلبی مطمئن و آرامش یافته به جلو می‌رفتم و اوضاع به‌انجام رساندن کار مهیا و بر آن چه اندیشیده بودم، استقرار یافته و فراغت حاصل شد برای بستری جهت گردآوردن، هر آن چه نکوداشتم قرار دادم و بند بند آن را در عرصه‌های مختلف و گوناگون و هرجا که مردم به رغم اختلافات در طبقات و تفاوت در مرتبه و مقام و همچنین خطبه‌ها و گفته‌ها و گفت‌وگوها از حکمت و آداب در امور این سرای و آن سرای به در نداشته و نوشته‌ها در اندرزه‌ها و حکایات در نکته‌ها و سرودها و به طور کلی در همه نوع سخن از آن کوشیدم و از کتاب خدای جلیل گرد آوردم و از انتزاع‌های پند و اندیشه و اختراع‌های بدیع و استنباط‌های شگفت‌انگیز و استدلال‌ها را که از کلام خدای یکتا به دست آورده‌ام، به‌تدریج گرد آوردم و بدان افزودم و حقیقت‌هایی که مردمان کوچه و بازار بیش از ساهان بدان احتیاج و نیازمندند، نه نویسندگان و شاعران بیش از فقیهان و نه عالمان بزرگوار به آن علاقه ورزند و نه نکته‌سنجان و نکته‌گویان بیش از زاهدان و حکیمان، با جدیت بر آن نشری و یاداری و استقامت نمودم؛ چه این پژوهش جایگاه واژه‌ها و معانی دارد؛ چرا که پشمه شایسته‌ترین سخن و استوارترین ساختار و پرفروغ‌ترین نور و شفای دردهای دل است. این کلام بیان وحی و فرقان خداوند متعال است و مهتری و سرافرازی و بهترین کتاب اوست که آن را بر گرامی‌ترین و والاترین پیامبر مکرم اسلام حضرت محمد (ص) فو فرستاده است.

خواستم از این دریا‌های بی‌کران علم و هنر، منار رفیع از حکم ازلی و اشارت‌های ابدی بیاموزم و بسازم و در این راه اولیاء معظم و نابیان بهی را پیش روی و رهنمای خود قرار دادم و سنت پاکان و برگزیدگان را اختیار نمودم. منوع حقایق قرآن را به اختصار تألیف کردم که در آن سخن به دراز نکشیده باشد و موجب آشفته‌گی خاطر نگردد، هر آن چه از فهم واقعیت و لطائف و اشارات رحمان از قرآن مجید بود با الفاظی لطیف و عبارت‌های شریف که بر من دست داد، بیان و ابراز نمودم و در این راستا چه بسا اتفاق افتاد که تفسیر آیاتی را آوردم که بزرگان به آن نپرداخته بودند و گاه بود از بیان خود، کلام آنان را که در نتیجه برگشت وجودشان

اشارت‌هایشان ظریف‌تر و عبارت‌هایشان لطیف‌تر بود، نقل کردم و بسیاری از آن‌ها را به دلیل اختصار کتاب و زیبایی تفضیل آن پیراستم و در این راه از درگاه خداوند متعال استعانت و یاری خواستم تا با خواسته حق موافق و با سنت فرستاده و اولیاء اُمّتش مطابق که هو حسبی است و مددکاری و یاری‌دهنده هر ضعیفی، تنها او کافی است.

اگر خوش‌گمانی بیش از اندازه دست‌مایه تهمت نمی‌شد و از اظهار شگفتی خود نمی‌ترسیدم، می‌گفتم این پژوهش با ساختن بدیع جای‌گاهی رفیع و جلیل منزل خوش‌استرس و خوش‌گوار است، شیرینی آن به کام نشیند و دیدن و شنیدنش حشمت و شوق بنوازد و آغاز و انجام آن شکوهمند و درون‌فایده‌اش گران‌مایه و سودمند و بخشنده که خود باعث سلامت روح و جسم است و برای به دست آوردن حقایق و ماهیم آن به‌سوی اهداف و مقاصدش سخت می‌کوشیدم، همان عشق و علاقه وافر که سرمنشأت می‌شد، سبب گردید که کتب متعدّد برای تفسیر و ترجمه جست‌وجو و مطالعه کنم و هر موضوعی را عمیقاً بررسی نمایم و زمانی که با یک مطلب حیرت‌آور و سنگین‌انگیز مواجه می‌شدم در برابر عظمت قرآن مجید و فرستنده‌اش کلیه علوم و تفکرات انسانی را بی‌اندازه ناچیز و کوچک و در سطحی بی‌نهایت پایین‌تر مشاهده می‌کردم، ما را بزرگی و عظمت قرآن مجید در نظرم هر چه بزرگ بود، بزرگ‌تر از آن است و کتاب‌های تفسیر در مقابل ناچیز و کوچک‌تر می‌نمودند؛ ولی با این حال کوشش و زحمات علماء اعلام اسلام و بزرگوار و فقیهان معظّم و این دانشمندان و پژوهش‌گران و مفسّرین ممتاز شایسته، قابل هرگونه تقدیر و سپاس‌گزاری می‌باشند و در این فعالیت و جهاد علمی با‌آجور خواهند بود. امید آن دارم که خدای منان و رؤف بر ما منت گذارد که تمامی کارها و به‌ویژه قلم زدن و خواندن و تمامی حرکات و افعال و سکنتات ما جز برای کسب رضایت او نیست که منبع خیر و برکت و سرچشمه تمامی قدرتها و ناظر و همیشه بیدار بوده و او دانا و قادر و تواناست. قابل ذکر است مرحوم والد که از علماء ربّانی به نام سیدحسن شاه جهان‌پور موسوی و به اختصار (سیدحسن موسوی) معروف بودند و نفوذ کلام و خطبه‌های ایشان در امور علوم دینی و اجتماعی رتبه‌های بالائی داشت و با مناعت‌طبع و بزرگواری که داشتند برای عموم همیشه مایه خیر و برکت و رهنما بودند، در جلسات درس او عده کثیری حاضر و از سخنان و فضائل ایشان مستفیض

می‌شدند و از کوچکی ناظر بوده و مشاهده می‌نمودم که آن مرحوم آرزو داشتند که من در یادگرفتن و خواندن قرآن مجید کوشا و جدی باشم و به عناوین مختلف مرا تشویق و ترغیب می‌نمودند و با استدلال‌های گوناگون یادآور می‌شدند که الزاماً به هنگام قرائت قرآن باید مودب و منظم و مطالب آن را با تدبّر و تعمق پی‌گیر باشم و به موضوعات آن دقیق باشم و تفحص و تجسس ننمایم. اگرچه هر مسلمان واقعی بلکه هر انسان دانش‌پژوه و حقیقت‌جو لازم است که به درک و فهمیدن قرآن و کشف حقایق و رموز دقایق آن حساس و جدی باشد و با منتهای توانائی بکوشد تا برای پذیرش نور و روشنائی و هدایت کتاب مبین آماده گردد و به سرحد امکان دریغ ننماید. این موضوع را همیشه مدّ نظر داشتم و چون از دوران کودکی در خانواده روحانی و مذهبی پرورش یافته و کشش در جذب و تمایل ذاتی به قرآن مجید را داشتم و سفارش‌های مرحوم والد مزید بر علت بود تا این‌که پس از خلاصی از امور اجتماعی در این زمینه تعین پرداختن و آراستن آن در من به‌وجود آمد و ظاهر شد و روزگار مرا یاری نمی‌داد، در آماده‌سازی و دسته‌بندی آن وعده می‌داد؛ ولی وفا نمی‌کرد. بدین منوال یک روز در وقت به‌کار نگارش آن می‌شدم و روزهایی آن را وامی‌نهادم. یک ماه بدان روی می‌آوردم و یک سال از آن روی برمی‌تافتم تا سرانجام مصلحت و مشیّت قادر متعال که سرّ است، مقدر فرمود و بر این نظر مصمّم شدم که دیباچه این نشر و تفسیر و ترجمه لفظی کلیه آیات و شرح ادبی و عرفانی بعضی آیات و شرح بیان (تفسیر عرفانی خاص) را به نام یگانه روزگار عالمیان و پاسداران نکوی قرآن کریم بیارایم و به استعانت از کمک پیر دریغ او که عهده‌دار جمیع امورات است به پایان برسانم. این تألیف را برای شای روح والد به ایشان هدیه نمودم و عکس آن مرحوم مغفور به رسم یادبود در زیر مصوّر است.